

Opracowały Joanna Kubiakowska
i Barbara Janisch na podstawie książki
Kathariny Mahrenholtz i Dawn Parisi

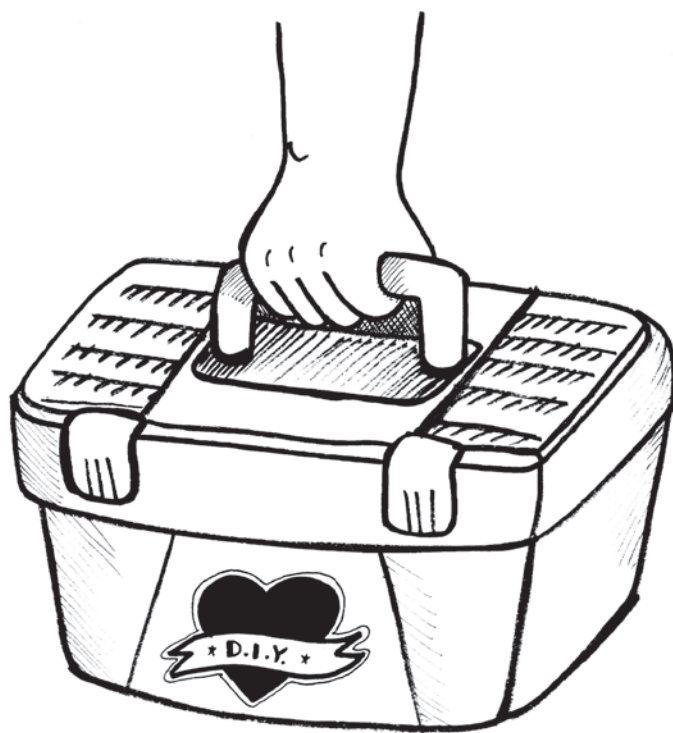
ROBIĘ SOBIE REMONT

ilustracje
Asi Bordowej

PODSTAWOWE WYKOŃCZENIA I NAPRAWY W DOMU
DZIEWCZYŃSKI PORADNIK

ROBIĘ SOBIE REMONT

PODSTAWOWE WYKOŃCZENIA I NAPRAWY W DOMU
DZIEWCZYŃSKI PORADNIK

Podane w niniejszej książce informacje i rady zostały starannie opracowane przez autorki oraz poddane solidnej korekcie merytorycznej przez wydawnictwo. Ani autorki, ani wydawnictwo nie udzielają jednak w tym zakresie gwarancji. Książka ta nie zastąpi profesjonalnej wiedzy z dziedziny techniki remontowo-budowlanej, elektryki i wiedzy inżynierskiej. Ani autorki, ani wydawnictwo, ani inne osoby, które współtworzyły ten poradnik, nie ponoszą odpowiedzialności za jakiegokolwiek straty lub szkody, a w tym między innymi za straty lub szkody pośrednie bądź wtórne na osobie, materialne lub majątkowe.

ISBN: 978-83-268-3338-0

„Robię sobie remont. Podstawowe wykończenia i naprawy w domu. Dziewczyński poradnik“.

Opracowały Joanna Kubiakowska i Barbara Janisch na podstawie książki Kathariny Mahrenholtz i Dawn Parisi „Wo der Hammer hängt – Do-it-yourself für Frauen“, Katharina Mahrenholtz/ Dawn Parisi, wydawnictwo Sanssouci im Carl Hanser Verlag, Monachium 2006

Prawa autorskie do niemieckiego wydania: © **Katharina Mahrenholtz** (tekst) / **Dawn Parisi** (ilustracje)

Licencja na polskie drugie wydanie 2019-2025: © **Agora SA**

Prawa autorskie do polskiego wydania 2019-2025: © **Polifonia**

Tłumaczenie z niemieckiego na polski: © **Barbara Janisch/Trans-Translations**

Prawa autorskie do ilustracji: © **Asia Bordowa**

Dodatkowe teksty w polskim wydaniu: „Wstęp”, „Cyklinowanie podłóg”, „Konstrukcja antresoli”, „Łączenie kabli i podłączanie lamp”, „ Jak rozmawiać z ekipą remontową”

© **Barbara Janisch/Joanna Kubiakowska**

Projekt okładki, opracowanie graficzne i skład: **Marta Przybył**

Opracowanie pierwszego wydania książki zostało zrealizowane we współpracy z Fundacją Feminoteka i sfinansowane ze zbiórki crowdfundingowej.

Redakcja: Karolina Oponowicz

Korekta: Danuta Sabała

Redaktor prowadząca: Katarzyna Kubicka

ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa

Wydanie II

Warszawa 2020

Druk: Drukarnia OZGraf

Serdeczne podziękowania dla: Joli Gawędy i Fundacji Feminoteka, Dani Doege (butterflyfish.de) oraz firmy Holzsiegel.

prawolubni Książka, którą nabyłeś, jest dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, abyś przestrzegał praw, jakie im przysługują. Jej zawartość możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym. Ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A kopiując ją, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy cudzą własność i prawo!

Polska Izba Książki

Spis treści

WSTĘP DO POLSKIEGO WYDANIA 9

01 PODSTAWY 15

Podstawy DIY	16
Podstawowe wyposażenie skrzynki z narzędziami	16
Materiały	20
Proste prace podstawowymi narzędziami	24
Praca młotkiem	24
Mocowanie do ścian	25
Piłowanie	27
W sklepie z materiałami budowlanymi	30
Bezpieczne DIY	30
Kwestie prawne	31
Jak rozmawiać z ekipą remontową	32

02 PRZED I PO 37

Narzędzia	38
Materiały	38
Co zabezpieczyć podczas malowania i tapetowania	39
Pierwsza pomoc w razie komplikacji	40
Zrywanie tapet i przygotowywanie ścian	40
Czyszczenie narzędzi / sprzątanie	42

03 TYNKOWANIE 45

Teoria i praktyka	46
Narzędzia	46
Materiały	46
Zanim zaczniesz	47
Start!	48
Co dalej?	52
Pierwsza pomoc w razie komplikacji	52
Szybki remont „pi razy drzwi”	53

04 TAPETOWANIE 55

Teoria i praktyka	56
Narzędzia	56
Materiały	57

Zanim zaczniesz.....	57
Start!.....	57
Tapetowanie sufitu	59
Pierwsza pomoc w razie komplikacji	63
Oznaczenie tapet – symbole	63
Szybki remont „pi razy drzwi”	64

05 MALOWANIE I LAKIEROWANIE 67

Teoria i praktyka.....	68
Narzędzia do malowania	68
Materiały.....	69
Zanim zaczniesz.....	70
Start!.....	70
Pierwsza pomoc w razie komplikacji	73
Narzędzia do lakierowania.....	75
Materiały.....	75
Zanim zaczniesz.....	76
Pierwsza pomoc w razie komplikacji	77
Szybki remont „pi razy drzwi”	78
Co do kolorów.....	78

06 PODŁOGI 81

Teoria i praktyka.....	82
Wykładziny dywanowe / PCV: narzędzia.....	82
Materiały.....	82
Zanim zaczniesz.....	83
Start!.....	83
Pierwsza pomoc w razie komplikacji	86
Panele: narzędzia	86
Materiały.....	87
Przygotowanie	88
Start!.....	88
Szybki remont „pi razy drzwi”	91
Cyklinowanie desek podłogowych	94
Teoria	94
Kiedy cyklinować?	94
Narzędzia	94
Przygotowanie podłogi	95
Cyklinowanie.....	95
Lakierować, olejować czy woskować?.....	98

07 UKŁADANIE PŁYTEK ŚCIENNYCH.....105

Teoria i praktyka.....	106
Narzędzia.....	106
Materiały.....	107
Zanim zaczniesz.....	108
Start!.....	108
Układanie płytek ściennych wokół przeszkód.....	112
Układanie płytek na starej glazurze.....	112
Pierwsza pomoc w razie komplikacji.....	114
Szybki remont „pi razy drzwi”.....	114

08 PRĄD, WODA, OGRZEWANIE.....117

Wszystko o prądzie – oświetlenie, odkurzanie, słuchanie radia.....	118
Bezpieczny prąd.....	118
Dobrze wiedzieć.....	118
Obwód prądu.....	120
Przebieg przewodów.....	120
Jak oszczędzać prąd?.....	120
Pierwsza pomoc w razie awarii instalacji elektrycznej.....	121
Wszystko o wodzie – pranie, mycie, robienie kawy.....	122
Dobrze wiedzieć.....	123
Pierwsza pomoc przy awariach hydrauliczno-kanalizacyjnych.....	125
Wszystko o ogrzewaniu – grunt to nie marznąć i mieć ciepłą wodę pod prysznicem.....	127
Dobrze wiedzieć.....	127
Pierwsza pomoc przy awarii ogrzewania.....	128
Łączenie przewodów – teoria i praktyka.....	130
Materiały.....	130
Zanim zaczniesz.....	131
Skręcanie kabli.....	133
Podłączanie lampy – teoria.....	133
Narzędzia.....	134

DODATEK DLA AMBITNYCH – PROSTA ANTRESOLA DO SPANIA.....140

Teoria i praktyka.....	140
Materiały.....	140
Montaż.....	142

INDEKS.....148

Wstęp do polskiego wydania

Oddajemy do Twoich rąk poradnik remontowy, który powstał dzięki zaangażowaniu i wsparciu bardzo wielu osób. Mamy nadzieję, że pomoże Ci on w samodzielnych remontach i naprawach.

Herstoria projektu

Poradnik został stworzony przez grupę zaprzyjaźnionych dziewczyn, którą połączył feminizm, pasja majsterkowania, idea DIY (zrób to sam_a) oraz miłość do zinów – aktywistycznych broszurek na różnorodne tematy. Narodził się on jako projekt oddolny i niekomercyjny. Na przestrzeni lat, kiedy mieszkaliśmy w wysłużonych mieszkaniach i pomagaliśmy sobie w kreatywnych i niskobudżetowych remontach, często zastanawiał nas fakt, jak bardzo w naszych dotychczasowych biografiach byliśmy odcięte od prostych umiejętności rzemieślniczych. Po wielu latach pracy tłumaczeniowej i akademickiej odczuwałyśmy, że praca manualna daje nam dużo radości i satysfakcji. Myślałyśmy nawet o podjęciu drugiej, rzemieślniczej ścieżki edukacji i zmianie zawodu. W ten sposób trafiłyśmy w pewnym

momencie do berlińskiego stowarzyszenia Baufachfrau Berlin e.V., które zajmuje się kształceniem kobiet w profesjonalnym stolarstwie, a jednocześnie organizuje projekty rzemieślnicze skierowane do dziewczynek w wieku szkolnym. Gdy odwiedziłyśmy Baufachfrau, organizacja właśnie pomagała dziewczynom z pobliskiej podstawówki zbudować skatepark pod szkołą. W biurze organizacji zobaczyłyśmy książkę, która od razu przyciągnęła naszą uwagę: poradnik remontów DIY dla kobiet. Tytuł książki brzmiał *Wo der Hammer hängt*. Powiedzenie to oznacza dosłownie: „pokazać komuś, gdzie wisi młotek”, w przenośni: wyznaczyć standardy, wykazać się umiejętnościami i warsztatem. Jako że pracowałyśmy wtedy jako tłumaczki, postanowiłyśmy, że podobna pozycja powinna ukazać się także w Polsce i że będzie to nasz następny książkowy projekt.

Do współpracy przy poradniku zaprosiłyśmy ilustratorkę i naszą serdeczną koleżankę Asię Bordową, której dziewczynskie, punkowe rysunki kojarzą się z projektami na rzecz praw kobiet i niezależną kulturą muzyczną. Marta Przybył wykonała projekt i skład, a Sylwia

Kucharczyk, która prowadzi własną firmę budowlaną Budles, zgodziła się zrobić gruntowną redakcję merytoryczną i udzielić nam informacji na temat realiów swojej pracy, które wykorzystaliśmy w części „Jak rozmawiać z ekipą remontową” (dzięki, Sylwia!). Barbara Janisch, która przetłumaczyła i adaptowała oryginalny niemiecki tekst, dopisała autorskie części o cyklowaniu podłóg, budowie antresol, podłączaniu lamp i łączeniu kabli, gdyż to o te tematy najczęściej dopominały się osoby obserwujące rozwój naszego projektu. Niemiecki oryginał stał się tym samym jedynie merytoryczną bazą i punktem wyjścia do naszego polskiego wydania. Pierwszy nakład książki ukazał się we współpracy z Fundacją Feminoteka i został sfinansowany z kampanii crowdfundingowej. Skromny nakład 700 sztuk podyktowany był niszowym, oddolnym charakterem projektu. Cały budżet przeznaczony na proces produkcji książki pochodził z naszej kampanii crowdfundingowej. Pokazała nam ona entuzjazm grona zainteresowanych osób, zapotrzebowanie na książkę i dodała skrzydeł. 700 wyprodukowanych egzemplarzy rozeszło się błyskawicznie. Drugie wydanie poradnika, które trzymasz w ręku, opatrzone nową okładką i wzbogacone dodatkowymi ilustracjami, przejęło wydawnictwo Agora. Bardzo się z tego cieszymy i mamy nadzieję, że dzięki temu poradnik trafi do szerokiego grona zainteresowanych w całej Polsce i będzie dobrze spełniał swoją funkcję – motywował do samodzielnych napraw i ułatwiał stawianie w nich pierwszych kroków.

Dlaczego poradnik jest potrzebny

Pomysł poradnika jest odpowiedzią na potrzebę posiadania podstawowych umiejętności rzemieślniczo-remontowych przydatnych w życiu codziennym. Prędzej czy później każdą osobę czeka remont mieszkania czy naprawa domowych awarii. Wiedza ta nie jest niestety przekazywana w szkołach publicznych. Rzecz jasna, poradnik i samodzielne majsterkowanie nie zastąpią specjalistycznych umiejętności, pogłębianych przez wiele lat w ramach kształcenia zawodowego. Ale do wykonania wielu prac i napraw nie trzeba mieć specjalistycznej wiedzy, wystarczą podstawowe umiejętności oraz wiara w siebie. Przyda się też szczypta dociekliwości oraz zwykła wola poszerzenia swojej wiedzy w tym obszarze. Tej wiary w siebie i umiejętności zdobywania wiedzy drogą nieformalną obecny system kształcenia też z reguły nie wspiera. Wydając poradnik, chcieliśmy zatem dołożyć naszą cegiełkę do edukacji oddolnej. Skoro szkoła nie uczy elementarnych umiejętności remontowych, uzupełniamy tę wiedzę same – dla siebie i dla innych.

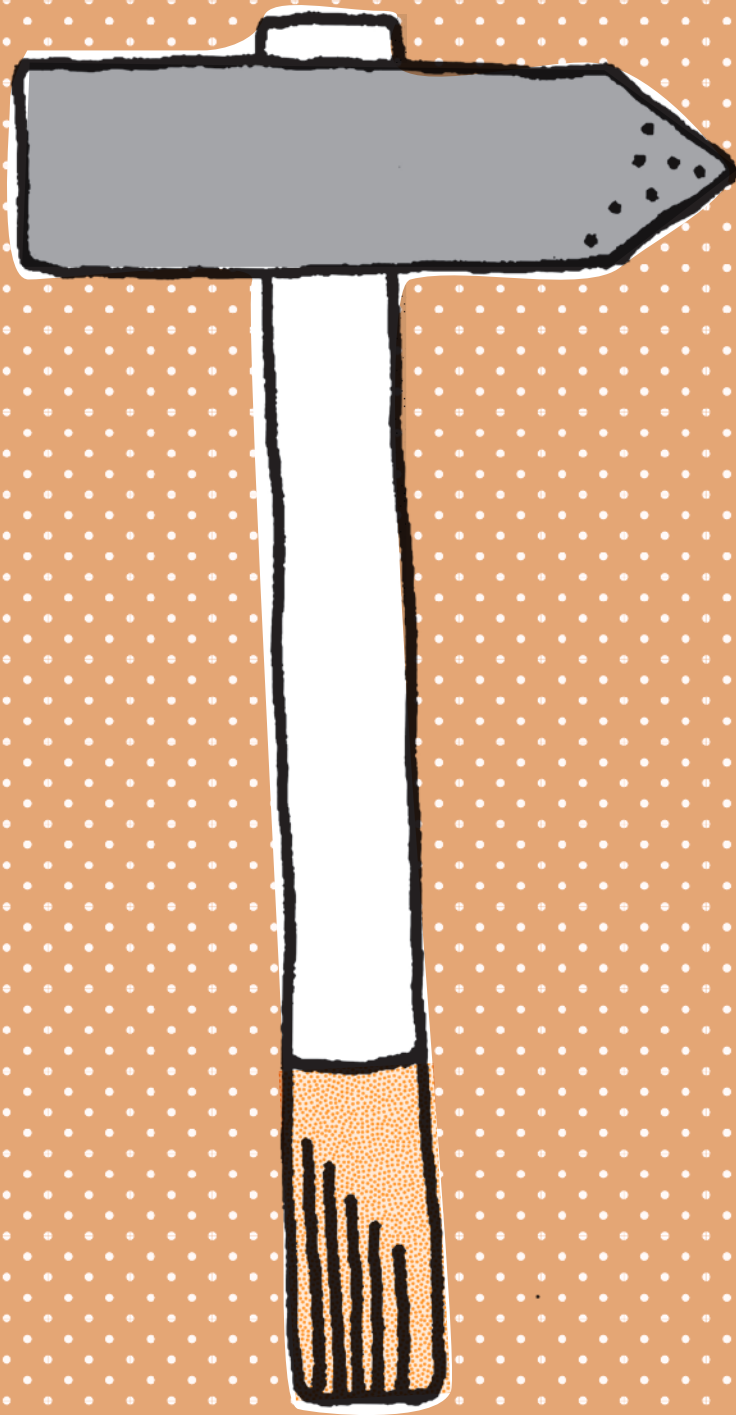
Język też jest ważny

Rzemiosło budowlane uważa się często, przynajmniej w naszym europejskim kręgu kulturowym, za męską domenę. W praktyce tego typu rzemieślnicze zawody i czynności wykonują jednak najróżniejsze osoby, niezależnie od płci. Dlatego też bardzo ważnym wymiarem poradnika jest dla nas jego równościowy język.

Wobec konieczności zreperowania spłuczki płęć nie ma znaczenia. Naszą świadomą decyzją jako tłumaczek i współauterek było więc, aby adresować książkę do wszystkich, używając języka, w którym nie pojawiają się formy gramatyczne i leksykalne definiujące płęć osoby. Tłumaczenie i pisanie poradnika było więc dla nas także wyzwaniem językowym. Niemiecki oryginał skierowany jest do „kobiet” i zwraca się do nich w formie grzecznościowej. W polskim oznaczałoby to zwrot per „pani”. W polskiej wersji tłumaczka Barbara Janisch wybrała formę „ty”, gdyż po pierwsze, nie zakłada ona z góry płci osoby, a po drugie, wydaje się ona przyjemniejsza niż oficjalny zwrot. W tekście nie pojawiają się również rzeczowniki określające domyślną płęć osoby, jak „robotnik” czy „specjalistka”. Chciałyśmy, aby poradnik był DLA WSZYSTKICH i aby tę różnorodność odzwierciedlał używany przez nas język. Także ilustracje przedstawiają szerokie spektrum osób o różnych tożsamościach genderowych, etnicznych, budowach ciała oraz stylach ubioru. „Dla wszystkich” znaczy według nas także dla chłopaków. A zatem... udanej lektury Wam wszystkim!

Joanna Kubiakowska i Barbara Janisch

rozdział 1

Podstawy

Aby prace naprawcze nie skończyły się spuchniętym palcem bądź inną tego rodzaju kontuzją, przydadzą się podstawowe informacje, jak prawidłowo wiercić, wbijać gwoździe i piłować. Zapoznasz się tu też z podstawowym wyposażeniem skrzynki z narzędziami, które z pewnością okażą się przydatne podczas realizacji Twoich projektów.

* DIY to skrót od angielskiego *Do-It-Yourself*, czyli: zrób to sam_a.

Podstawy DIY*

Nawet jeśli planujesz jedynie drobne naprawy, warto mieć pod ręką podstawowe narzędzia, które pozwolą na samodzielną pracę.

Podstawowe wyposażenie skrzynki z narzędziami

Zacznij od znalezienia skrzynki, torby lub plecaka na narzędzia. Najlepiej, by był to pojemnik z wygodnym uchwytem. Narzędzia warto przechowywać w jednym miejscu, dzięki temu nie będą się niszczyły i nie stracisz czasu na poszukiwanie ich po szufladach, w piwnicy, garażu. Wybierając skrzynkę, miej świadomość, że nieraz posłuży ona jako krzesło lub stopień. I jak najbardziej również taką funkcję może pełnić. Zwróć uwagę na jakość plastiku skrzynki i jej zapięcie. To one zazwyczaj psują się w pierwszej kolejności. Wielkość skrzynki? To pierwszy dylemat! Narzędzia z czasem się dokupuje, więc najczęściej pierwszym wyborem jest skrzynka w rozmiarze 19" lub nieco większa, czyli 22" – ta druga to zakup na lata. I najważniejsze: kup taką, jaka Ci się podoba!

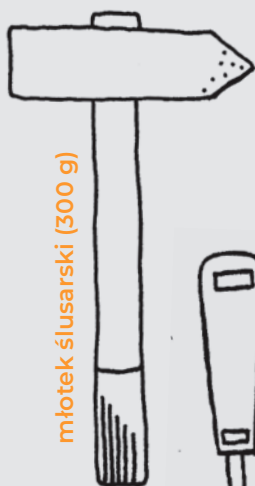
Na początek przyda się skrzynka z dużą przegródką, w której zmieszczą się młotek, kombinerki, obcęgi i inne większe narzędzia, oraz z mniejszymi przegródkami na drobne elementy, takie jak gwoździe, śruby, podkładki i kołki. W następnej kolejności zaopatrzyć się w specjalny pojemnik na drobne części – tak zwany organizator – lub na początek skorzystać z woreczków na śrubki.

Co powinno znaleźć się w skrzynce?

Podczas kompletowania podstawowych narzędzi należy zwrócić uwagę na ich jakość. Warto sprawdzić, czy na produkcie znajduje się certyfikat informujący o tym, że oznakowany wyrób spełnia wymagania dotyczące bezpieczeństwa użytkowania, ochrony zdrowia i środowiska (np. oznakowanie C E). Narzędzia powinny być wykonane ze stali nierdzewnej. Śrubokręty (czyli fachowo: wkrętaki) i obcęgi należy przechowywać osobno. Pamiętaj, żeby po zakończonej pracy narzędzia wyczyścić z zabrudzeń – zaprawy, smaru, wody itp. – zanim wrócą do skrzynki. W ten sposób wzrasta szansa, że posłużą dłużej, niż mówi gwarancja.

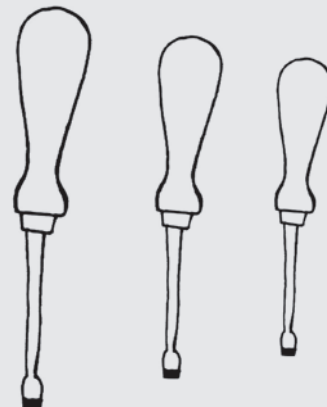
kątownik
budowlany

młotek ślusarski (300 g)

komplet kluczy
imbusowych

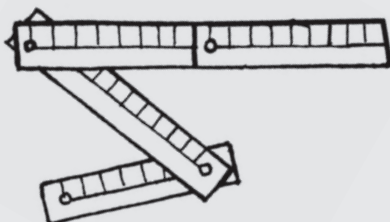
komplet śrubokrętów:
płaski i phillips (krzyżak),
ewentualnie pozidriv
(patrz s. 22)

miarka zwijjana

ołówek!

miarka składana

poziomnica (długości min. 40 cm)

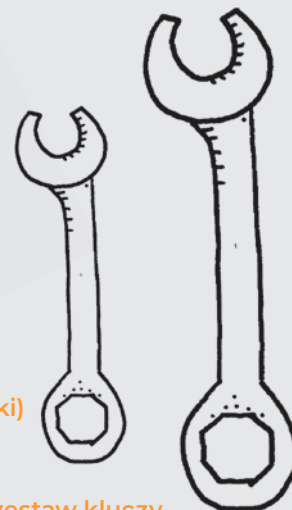
większa piła do drewna (płatnica)

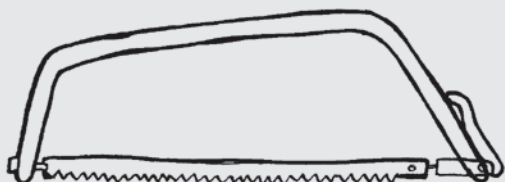
wyciskacz/
pistolet
do kartuszy

klucz nastawny
(francuski / szwedzki)

zestaw kluczy
płasko-oczkowych
(rozmiary 8–19)

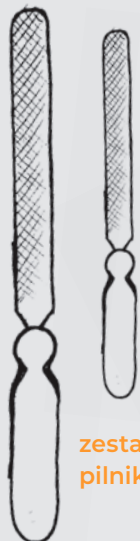
piła ramowa

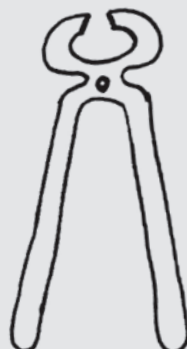
piła grzbietnica*

dłuto płaskie

zestaw
pilników

obcęgi do gwoździ

szczypce
precyzyjne
wydłużone*

kombinerki

szczypce
boczne*

* dla osób szczególnie zmotywowanych

Kolejnym ważnym elementem wyposażenia jest elektryczna lub akumulatorowa wiertarka. Bez niej ani rusz. Na początek, jeśli nie zamierzasz skuwać starej glazury czy wkręcać wielkich haków w betonowe ściany, wystarczy standardowa wiertarka udarowa. Wybierz taki model, który będzie dobrze leżał w dłoni, aby wygodnie się pracowało. Powinna mieć moc minimum 600 W (watów). Ważna jest też możliwość regulowania prędkości, żeby nie spalić wiertła przy wierceniu. Jeśli zdecydujesz się na wiertarkę z systemem mocowania SDS (jest to popularny system mocowania narzędzi wymiennych, z reguły wiertła), to dopkup dodatkowy uchwyt do zwykłych wiertła. Do wiertarki potrzebne będą także zestawy wiertła do drewna, betonu, ewentualnie ceramiki i gresu (jeśli chcesz wiercić w ścianie pokrytej glazurą). Dla zaawansowanych przydadzą się wiertła koronowe do wiercenia puszek na gniazda w twardych materiałach jak płytki, marmur, beton. Najpopularniejsze są tzw. otwornice diamentowe, które z niezwykłą precyzją i w krótkim czasie, bez kombinowania i zbędnej gimnastyki, wycinają koło w płytce.

Poza tym warto też mieć mały elektryczny wkrętak nazywany wkrętarką. Polecamy te akumulatorowe, bo pozwalają pracować, gdy nie ma dostępu do prądu. To narzędzie naprawdę ułatwia i przyspiesza wiele robót. Do wkrętarki potrzebne będą bity, czyli wkłady. Można je idealnie dopasować do wielkości i kształtu śruby (wkrętu). Wkręcanie wkrętów jest dzięki temu szybkie i przyjemne. Wybierz taki model, który będzie dobrze leżał w dłoni. Mniejszych modelami łatwiej czasami dotrzeć do wkrętów w zakamarkach i wnękach. Na pewno polubisz to urządzenie!

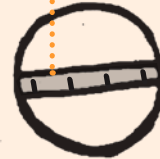
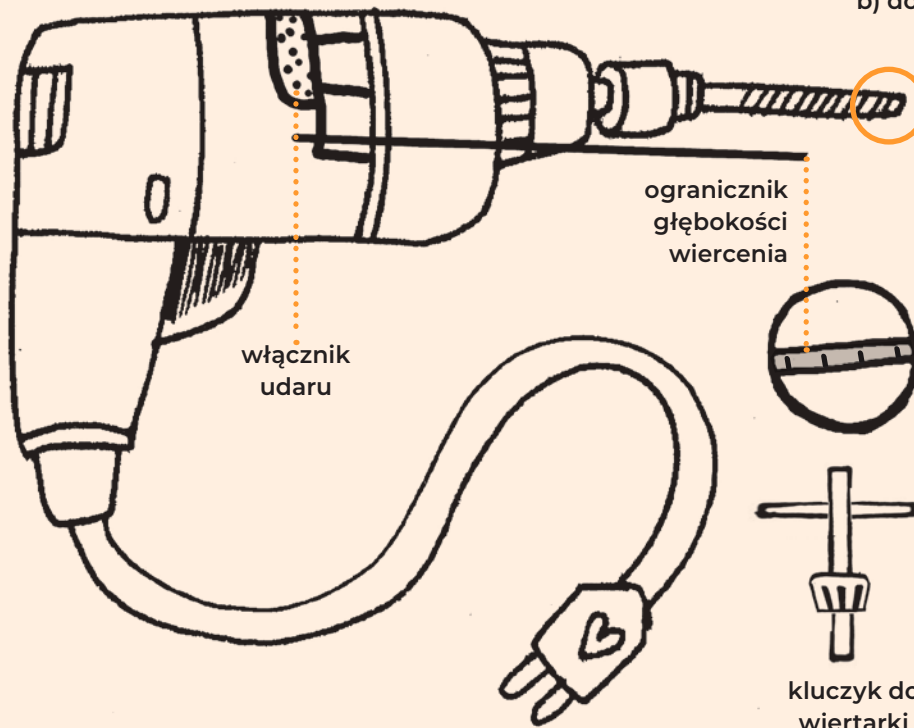
Jeśli planujesz remont, podczas którego będziesz przycinać dużo materiałów (np. podczas kładzenia paneli), polecamy zakup, wynajęcie lub pożyczenie wyrzynarki (czyli piły elektrycznej). Wyrzynarka w pełni wystarczy do prostych cięć.

Jeśli natomiast planujesz bardziej skomplikowane cięcia (np. grubych desek lub cięcia okrągłe i skośne), warto kupić model z dodatkowymi funkcjami: podcinaniem, elektroniczną regulacją obrotów i odchylaną płytą podstawy. W każdej wyrzynarce da się zamocować różne brzeszczoty („piłki” do drewna, metalu, tworzyw sztucznych). Niektóre wyrzynarki można podłączyć bezpośrednio do odkurzacza i na bieżąco wciągać trociny, żeby nie fruwały po całym mieszkaniu.

Wiertarka

wiertła: a) do drewna

b) do kamienia i betonu

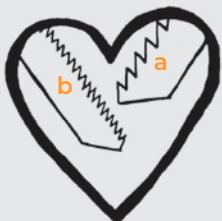
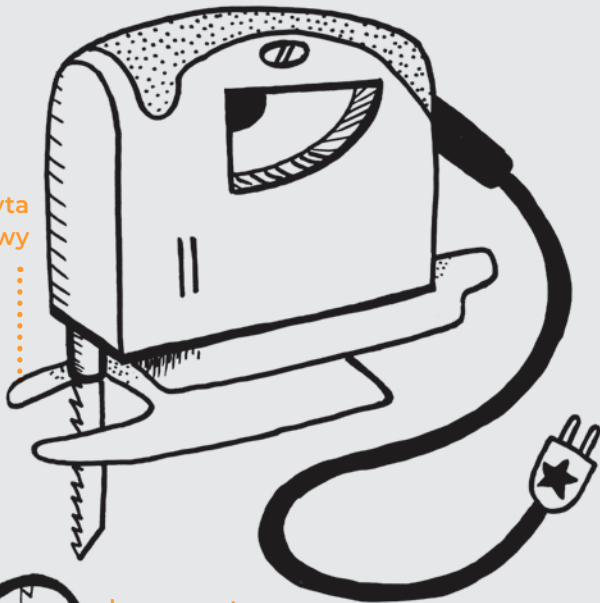
kluczyk do wiertarki

opakowanie wiertel

Wyrzynarka

płyta podstawy

brzeszczyty:

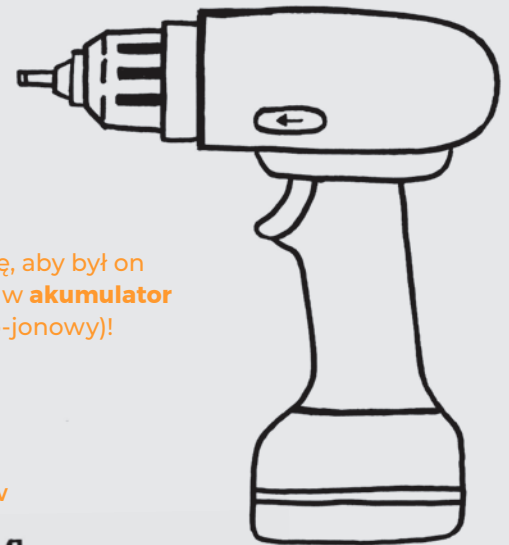
a) do drewna

b) do metalu

Wkrętak bezprzewodowy (akumulatorowy)

Zwróć uwagę, aby był on wyposażony w **akumulator Li-Ion** (litowo-jonowy)!

zestaw bitów

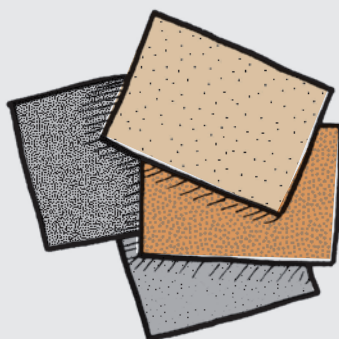

Materiały

Najlepiej kupować i zbierać te materiały, które będą potrzebne na bieżąco do zaplanowanych napraw. Na początek wystarczą następujące dodatki:

Gwoździe

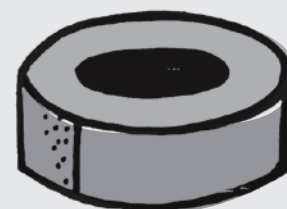
Gwoździe służą do łączenia drewna z drewnem. Taka potrzeba w mieszkaniu zachodzi rzadko, o ile nie zajmujesz się stolarstwem. Chyba że chcesz przybić tylną ścianę nowego regału. Ale w takich przypadkach gwoździe często są w pakiecie razem z meblami. Gwoździe nie nadają się do mocowania czegoś na ścianach. Jedynym wyjątkiem od tej reguły jest wieszanie obrazków, małych fotografii itp. w lekkich ramkach. W tym celu można bez problemu użyć małych stalowych gwoździ. Ich zaletą jest to, że nie trzeba wiercić dziur, a co za tym idzie – nie nabrudzisz w mieszkaniu. Po wyciągnięciu gwoździa ze ściany zostanie po nim tylko mała, ledwie widoczna dziurka. Do mocowania większych ram lepsze są większe stalowe gwoździe. Wytrzymałość tych gwoździ jest, rzecz jasna, ograniczona. Jeśli chcesz powiesić u siebie wielki obraz w ciężkiej ramie, posłuż się raczej kołkami i wkrętami.

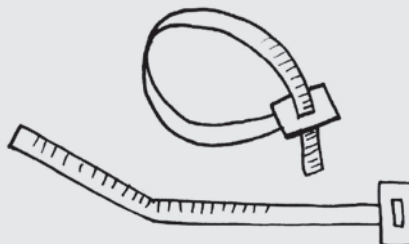
arkusze papieru ściernego do szlifowania na sucho o różnej ziarnistości

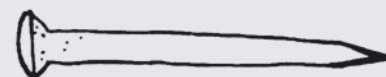
zestaw wkrętów i kołków: podstawowe rozmiary to 5, 6 i 8

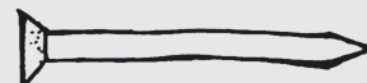
taśma malarska

opaski zaciskowe (tzw. trytytki lub trytki) – służą do spinania np. kabli

gwoździe stalowe do obrazków

małe gwoździe stalowe